

EDUSKUNNAN VASTAUS 115/2004 vp

Hallituksen esitys asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 76/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 17/2004 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 7 §:n muutostarvetta apurahaa saavien taiteilijoiden osalta arvioidaan uudelleen samassa yhteydessä, kun apurahan saajien muut sosiaaliturvaa koskevat lakimuutokset valmistellaan.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1573/1993) 1 ja 2 §, 2 luvun otsikko, 3 ja 4 §, 5 §:n 1 momentti, 6, 7, 7 a, 8 ja 9 §, 10 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 11, 12, 13 ja 14 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi laissa 990/1996, 4 §, 5 §:n 1 momentti sekä 7 ja 7 a § laissa 1128/1998, 8 § osaksi viimeksi mainitussa laissa, 13 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 342/1997 ja 14 § viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a, 3 a—3 c, 13 a, 13 b ja 14 a §, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Jollei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä *sosiaaliturva-asetus*, muuta johdu, tämän lain mukaan ratkaistaan, onko henkilöön sovellettava seuraavaa sosiaaliturvalainsäädäntöä:

1) kansaneläkelaki (347/1956), perhe-eläkelaki (38/1969), lapsilisälaki (796/1992), äitiysavustuslaki (477/1993) ja asumistukilaki (408/1975); sekä

2) eläkkeensaajien asumistukilaki (591/1978), lapsen hoitotuesta annettu laki (444/1969), vammaistukilaki (124/1988), rintamasotilaseläkelaki (119/1977) ja maahanmuuttajan erityistuesta annettu laki (1192/2002), kun on kyse tämän lain 3, 3 a ja 4 §:stä sekä 3 ja 4 luvun säännösten soveltamisesta.

2 §

Toimeenpano

Tämän lain toimeenpanosta huolehtii Kansaneläkelaitos, josta säädetään Kansaneläkelaitoksesta annetussa laissa (731/2001).

2 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *työntekijällä* työ-, virka- tai muussa palvelussuhteessa olevaa henkilöä sekä työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 d §:ssä tarkoitettua henkilöä, jonka työaika ja ansiot täyttävät työttömyysturvalain (1290/2002) 5 luvun 4 §:ssä säädetty edellytykset;

2) *työskentelyllä* työskentelyä 1 kohdassa tarkoitettua työ-, virka tai muussa palvelussuhteessa;

3) *yrittäjällä* henkilöä, joka on yrittäjien eläkelain (468/1969) tai maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaisesti velvollinen ottamaan sanottujen lakien mukaisen vakuutuksen;

4) *lähetetyllä työntekijällä* 1 kohdassa tarkoitettua työntekijää, jonka työnantaja on lähettänyt työskentelemään toiseen maahan ja joka on lähettävän työnantajan palveluksessa tai työnantajan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvassa emo-, tytär- tai sisaryrityksessä tai muussa sellaisessa yrityksessä, jossa lähettävällä työnantajalla on määräysvaltaa;

5) *tutkijalla* henkilöä, joka suorittaa tohtorin tutkinnon jälkeistä tieteellistä tutkimusta;

6) *opiskelijalla* henkilöä, joka on ammatillisessa tai tutkintoon johtavassa koulutuksessa;

7) *lähetystyöntekijällä* henkilöä, joka on Suomessa rekisteröidyn lähetysjärjestön, evankelisluterilaisen tai ortodoksisen seurakunnan tai rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan ulkomaille lähetystyöhön lähettämä työntekijä ja joka on kyseisen työnantajan palveluksessa lähetystyön ajan sekä Suomessa työeläkevakuutettu;

8) *kehitysyhteistyöntekijällä* kehitysyhteistyöhankkeessa työskentelevää henkilöä, jos hankkeen rahoitukseen käytetään Suomen valtion tulo- ja menoarvioon sisältyviä kehitysyhteistyömäärärahoja tai jos Suomen valtio muuten osallistuu hankkeeseen kansainvälisesti vakiintuneen kansainvälisen järjestön toiminnan kautta;

9) *perheenjäsenellä* henkilön aviopuolisoa ja hänen tai hänen puolisonsa alle 18-vuotiasta lasta; puolisoihin rinnastetaan nainen ja mies, jotka jatkuvasti elävät avioliitonomaisissa olosuhteissa yhteisessä taloudessa;

10) *suomalaista syntyperää olevalla henkilöllä* ulkomaalaista, joka on saanut oleskeluluvan ulkomaalaislain (301/2004) 47 §:n 1 momentin 1 kohdan tai 48 §:n perusteella;

11) *pakolaisella* ulkomaalaista, joka on Suomessa saanut turvapaikan tai pakolaiskiintiössä pakolaisuuden perusteella oleskeluluvan taikka

joka on näiden ulkomaalaisten pakolaiseksi katsottava perheenjäsen ja saanut perhesiteen perusteella oleskeluluvan; ja

12) *kansalaisuudettomalla henkilöllä* henkilöä, jota tarkoitetaan valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa (SopS 80/1968).

2 luku

Sosiaaliturvalainsäädännön soveltaminen

3 §

Suomessa asuminen

Sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan Suomessa vakinaisesti asuvaan henkilöön, jolla on Suomessa varsinainen asunto ja koti ja joka jatkuvasti pääasiallisesti oleskelee täällä.

3 a §

Suomeen muuttaminen

Sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan Suomeen muuttavaan henkilöön jo maahan tulosta alkaen, jos henkilön hänen olosuhteensa kokonaisuudessaan huomioon ottaen katsotaan muuttavan Suomeen vakinaisesti asumaan.

Suomeen muuttavan henkilön asumisen vakinaisuutta osoittavina seikkoina otetaan huomioon muun muassa, että:

- 1) hän on aiemmin asunut vakinaisesti Suomessa tai että hän on suomalaista syntyperää;
- 2) hän on pakolainen tai saanut oleskeluluvan Suomessa suojelun tarpeen perusteella;
- 3) hän on Suomessa vakinaisesti asuvan henkilön perheenjäsen;
- 4) hänellä on vähintään kahden vuoden työso-
pimus tai muu siihen rinnastettava sopimus Suomessa tehtävää työtä varten; tai
- 5) hänellä on muita siteitä Suomeen.

Henkilön ei katsota muuttavan Suomeen vakinaisesti asumaan, jos hän muuttaa maahan yksinomaan opiskelutarkoituksessa.

Suomesta turvapaikkaa hakevan henkilön ei katsota tämän lain mukaan asuvan vakinaisesti

Suomessa sinä aikana, jona hän oleskelee täällä ilman, että hänen turvapaikkahakemustaan tai maasta poistamistaan koskeva asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Myöskään tilapäisen suojelun tarpeen perusteella oleskeluluvan saaneen henkilön ei katsota muuttavan vakinaisesti Suomeen.

Jos henkilön ei maahan tullessa ole katsottu muuttavan Suomeen vakinaisesti asumaan, mutta edellytyksen voidaan katsoa täyttyvän myöhemmin, häneen sovelletaan sosiaaliturvalainsäädäntöä edellytyksen täyttymisestä lukien.

3 b §

Työskentely ja yritystoiminta

Työntekijään tai yrittäjään, jonka oikeus Suomen sosiaaliturvaan määräytyy sosiaaliturva-asetuksen mukaan, sovelletaan tämän lain mukaista sosiaaliturvalainsäädäntöä työskentelyn tai yritystoiminnan aloittamisesta lukien, jos hän työskentelee yhtäjaksoisesti vähintään neljän kuukauden ajan, tai kun hän on yhtäjaksoisesti harjoittanut yritystoimintaa vähintään neljän kuukauden ajan.

3 c §

Laillisuusvaatimus

Tätä lakia sovellettaessa edellytetään, että maassa oleskelu, asuminen ja työskentely on laillista. Lisäksi edellytetään, että Suomeen muuttavalla henkilöllä on vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava voimassa oleva oleskelulupa, milloin sellainen lupa häneltä vaaditaan. Erityisestä syystä myös alle yhden vuoden oleskelulupa täyttää edellytyksen, jos oleskeluluvan jatkamiselle ei ole estettä.

4 §

Oleskelu ulkomailla

Sosiaaliturvalainsäädäntöä ei sovelleta ulkomaille vakinaisesti muuttavaan henkilöön. Sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan kuitenkin edelleen Suomessa asuvaan henkilöön, joka tila-

päisesti oleskelee ulkomailla, jos oleskelun voidaan arvioida kestävän enintään yhden vuoden.

Henkilöön, joka toistuvasti oleskelee ulkomailla siten, ettei yhtäjaksoinen ulkomailla oleskelu ylitä yhtä vuotta, sovelletaan sosiaaliturvalainsäädäntöä vain, jos hänen ulkomailla oleskelusta huolimatta katsotaan asuvan vakinaisesti Suomessa ja hänellä on kiinteät siteet Suomeen.

5 §

Eräät palvelussuhteet

Sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan ulkomailla työskentelevään Suomen kansalaiseen, jos hän:

1) lähetettyyn henkilöstöön kuuluvana työskentelee Suomen ulkomaan edustuksessa ja on palvelussuhteessa Suomen valtioon;

2) on Suomen valtion palveluksessa ulkomailla tai 1 kohdassa tarkoitetun henkilön yksityispalvelija, jos häneen välittömästi ennen palvelussuhteen alkamista sovellettiin sosiaaliturvalainsäädäntöä;

3) palvelee muussa 1 kohtaan rinnastettavassa tehtävässä ja nauttii samoja etuoikeuksia ja -vapauksia kuin diplomaattiset edustajat ja on palvelussuhteessa suomalaisen työnantajaan; tai

4) on Suomesta lähetetty lähetystyöntekijä tai kehitysyhteistyöntekijä, jos häneen välittömästi ennen palvelussuhteen alkamista sovellettiin sosiaaliturvalainsäädäntöä.

6 §

Palvelu suomalaisessa aluksessa

Tämän lain mukaista sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan suomalaisessa aluksessa merimieslain (423/1978) mukaisessa palvelussuhteessa olevaan henkilöön.

Ulkomaankauppaliikenteen kauppa-alusluettelosta annetun lain (1707/1991) mukaiseen kauppa-alusluetteluun merkityssä suomalaisessa aluksessa palvelevan muussa kuin 1 momentin mukaisessa palvelussuhteessa olevaan henkilöön ei sovelleta sosiaaliturvalainsäädäntöä,

jollei hän viimeisen vuoden kuluessa ennen palvelussuhteen alkamista aluksessa ole asunut Suomessa siten kuin 3 §:ssä säädetään.

7 §

Työskentely ja opiskelu ulkomailla

Sosiaaliturvalainsäädännön soveltamista jatketaan hakemuksesta ulkomailla yli vuoden oleskelevaan henkilöön, jolla on kiinteät siteet Suomeen ja joka on:

1) suomalaisen työnantajan Suomesta ulkomaille lähettämä lähetetty työntekijä;

2) suomalaisen työnantajan ulkomailla palvelukseensa ottama työntekijä; tai

3) päätoiminen opiskelija tai tutkija.

7 a §

Kiinteät siteet

Arvioitaessa, onko henkilöllä 4, 7 ja 8 §:ssä tarkoitetut kiinteät siteet Suomeen, harkinta perustuu henkilön tilanteen kokonaisvaltaiseen tarkasteluun. Arvioinnissa otetaan huomioon Suomessa ja toisessa maassa oleskelun ja asumisen kesto ja jatkuvuus sekä perhesiteet. Osoituksena kiinteistä siteistä voidaan pitää toistuvaa oleskelua, asuntoa, työsuhdetta, työn luonnetta, työnantajan kotipaikkaa ja työeläketurvan järjestämistä Suomessa sekä muita näihin verrattavia seikkoja.

8 §

Perheenjäsenet

Ulkomailla olevan 5 ja 7 §:ssä tarkoitetun henkilön mukana ulkomailla olevaan samassa taloudessa asuvaan perheenjäsenen sovelletaan hakemuksesta edelleen sosiaaliturvalainsäädäntöä edellyttäen, ettei hän oman yhtäjaksoisesti yli neljä kuukautta jatkuvan työskentelyn perusteella kuulu vieraan valtion lainsäädännön piiriin tai ettei hänellä muutoin olosuhteidensa perusteella voida arvioida olevan kiinteämpiä siteitä vieraaseen valtioon kuin Suomeen.

Sama koskee ulkomailla olevan henkilön mukana olevaa tämän kanssa samassa taloudessa ulkomailla asuvaa perheenjäsentä, jos 1 momentissa tarkoitettuun henkilöön sovelletaan Suomen sosiaaliturvalainsäädäntöä sosiaaliturvasetuksen tai Suomea sitovan sosiaaliturvasopimuksen perusteella eikä sosiaaliturva-asetuksesta tai sosiaaliturvasopimuksesta muuta johdu.

9 §

Sosiaaliturvaa koskeva yhteisön lainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset

Jos henkilöön sovelletaan sosiaaliturva-asetuksen tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen perusteella vieraan valtion sosiaaliturvaa koskevaa lainsäädäntöä, häneen ei sovelleta sosiaaliturva-asetuksen tai sopimuksen soveltamisalan mukaisen lainsäädännön osalta tässä laissa tarkoitettua sosiaaliturvalainsäädäntöä.

10 §

Eräiden edustustojen henkilökunta

Vieraan valtion kansalaiseen ei sovelleta tämän lain mukaista sosiaaliturvalainsäädäntöä, jos hän Suomessa:

— — — — —

11 §

Pakolaiset ja kansalaisuudettomat henkilöt

Mitä tässä laissa säädetään Suomen kansalaisesta, sovelletaan myös pakolaiseen ja kansalaisuudettomaan henkilöön, johon sovelletaan tämän lain mukaista sosiaaliturvalainsäädäntöä.

4 luku

Päätös, muutoksenhaku ja päätöksen poistaminen

12 §

Päätöksen antaminen

Henkilöllä on hakemuksesta oikeus saada päätös siitä, sovelletaanko häneen sosiaaliturvalainsäädäntöä. Päätöstä haetaan Kansaneläkelaitokselta.

Hakemus sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 7 ja 8 §:ssä tarkoitettuun henkilöön on tehtävä Kansaneläkelaitokselle vuoden kuluessa siitä, kun henkilö siirtyi ulkomaille tai kun edellisen päätöksen voimassaolo päättyi. Määräajasta voidaan poiketa erityisestä syystä. Määräaika ei kuitenkaan koske 5 §:ssä tarkoitettua henkilön perheenjäsentä.

Päätös sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 7 ja 8 §:ssä tarkoitettuun henkilöön annetaan määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi siitä, kun henkilö siirtyi ulkomaille. Sosiaaliturvalainsäädännön soveltamista voidaan jatkaa enintään viisi vuotta, jos henkilöllä on edelleen kiinteät siteet Suomeen. Päätös 5 §:ssä tarkoitettua henkilön perheenjäsenelle annetaan kuitenkin ajaksi, jonka 5 §:ssä tarkoitettu henkilö työskentelee ulkomailla.

Henkilölle, johon on ulkomailla oleskelun aikana 7 ja 8 §:n perusteella sovellettu sosiaaliturvalainsäädäntöä kymmenen vuoden ajan, voidaan antaa uusi päätös sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta, jos hän on asunut Suomessa vähintään vuoden ajan ennen uuden hakemuksen jättämistä.

Kansaneläkelaitos antaa viran puolesta päätöksen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 4—6 §:n perusteella henkilölle, jonka ulkomailla oleskelusta se saa tiedon.

13 §

Muutoksenhaku

Kansaneläkelaitoksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta tarkastuslautakun-

nalta ja tarkastuslautakunnan päätökseen tyytymätön vakuutusosoikeudelta. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on postitettu kirjeellä hänen ilmoittamalaan osoitteella, jollei muuta näytetä.

Valituskirjelmä on toimitettava Kansaneläkelaitokselle 30 päivän kuluessa siitä, kun valittaja on saanut päätöksestä tiedon.

Kansaneläkelaitoksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

13 a §

Itseoikaisu

Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiassa oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 13 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos ei voi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, on väliaikaisesta päätöksestä ilmoitettava sille viipymättä. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

13 b §

Valituksen myöhästyminen

Jos tarkastuslautakunnalle tai vakuutusosoikeudelle annettava valitus on saapunut 13 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, asianomainen muutoksenhakuelin voi tästä huolimatta ottaa valituksen tutkittavakseen, jos myöhästymiseen on ollut painavia syitä.

14 §

Päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua asiaa koskeva lainvoimainen päätös perustuu väärään tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lainvastainen, vakuutusosoikeus voi Kansaneläkelaitoksen esityksestä tai asianomaisen hakemuksesta, varattuaan muille asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluiksi, poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Tehtyään edellä sanotun esityksen Kansaneläkelaitos voi, kunnes asia on uudelleen ratkaistu, väliaikaisesti soveltaa sosiaaliturvalainsäädäntöä esityksensä mukaisena.

Jos asiassa, jossa on kysymys sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta tai soveltamiseen liittyvästä ajankohdasta, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä soveltaa henkilöön sosiaaliturvalainsäädäntöä hänen edukseen. Myös tarkastuslautakunta ja vakuutusosoikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuaasia käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 13 §:ssä säädetään.

14 a §

Virheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianomaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianomaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 , kuitenkin siten, että lain 2 a §:n 1—3 kohdat sekä 3 b § tulevat voimaan päivänä kuuta 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tätä lakia sovellettaessa otetaan huomioon myös aika ennen tämän lain voimaantuloa. Kuitenkin tämän lain voimaan tullessa ulkomailla oleskelevan tämän lain 7 tai 8 §:ssä tarkoitettun henkilön katsotaan 12 §:n 3 momenttia sovellettaessa siirtyneen ulkomaille tämän lain voimaan tullessa.

Tämän lain estämättä on Kansaneläkelaitoksen lain voimaan tullessa voimassa olevan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain nojalla antama päätös voimassa päätöksessä määrätyn ajan.

Kansaneläkelaitos ratkaisee hakemuksesta, sovelletaanko sosiaaliturvalainsäädäntöä tämän lain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettuun henkilöön, johon ei tämän lain voimaan tullessa sovelleta sosiaaliturvalainsäädäntöä. Hakemus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaan tulosta. Sosiaaliturvalainsäädäntöä sovelletaan tällöin hakemuspäivästä lukien.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 13 §:ää sovelletaan asioihin, joissa Kansaneläkelaitos on antanut päätöksen ennen tämän lain voimaantuloa.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 1 ja 8 §, 5 luvun 9 ja 11 § sekä 6 luvun 7 §, seuraavasti:

1 luku Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa edellytyksiään päästä tai palata työmarkkinoille turvataan kor-

vaamalla työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä tämän lain mukaisesti.

8 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomessa työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelussuhteessa olevaan henkilöön, ulkomaisessa ulkomaan liiken-

teeseen käytettävässä kauppa-aluksessa työskentelevään henkilöön sekä yrittäjään ja työttömään henkilöön siten kuin jäljempänä säädetään.

Lakia sovelletaan myös työntekijään, jonka suomalainen työnantaja on Suomesta lähettänyt ulkomaille työhön samalle työnantajalle. Sama koskee työntekijää, jonka suomalainen yritys on lähettänyt ulkomaille työhön tämän yrityksen kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvaan ulkomaiseen emo-, tytär- tai sisaryritykseen, jos työntekijän työsuhde lähettäneeseen yritykseen jatkuu ulkomailla työskentelyn ajan.

Lakia sovelletaan myös Suomen valtion palveluksessa työskentelevään henkilöön, joka lähetettyyn henkilöstöön kuuluvana työskentelee Suomen ulkomaan edustustossa, tai johon välittömästi ennen palvelussuhteen alkamista sovellettiin tätä lakia.

Tätä lakia ei sovelleta palkansaajaan, joka ei ole velvollinen maksamaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 15 §:n mukaista työttömyysvakuutusmaksua.

Tätä lakia ei sovelleta myöskään ulkomaan kansalaiseen, joka Suomessa palvelee vieraan valtion diplomaattisena edustajana, lähetettynä konsuliedustajana, valtioiden välisessä järjestössä tai kuuluu vieraan valtion ulkomaanedustuston hallinnolliseen tai tekniseen henkilökuntaan, palveluskuntaan taikka on edellä tarkoitettujen henkilöiden yksityis palvelija.

Oikeus tämän lain mukaisiin etuuksiin on työttömällä, joka asuu Suomessa ja täyttää etuuden saamisen edellytykset siten kuin tässä laissa säädetään, jollei sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä sosiaaliturva-asetus, tai pohjoismaisesta sosiaaliturvasopimuksesta (SopS 105—106/1993) muuta johdu.

Suomessa asuminen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a, 4 ja 10 §:n mukaan. Jos kysymys on oikeudesta työt-

tömyyskassan maksamaan etuuteen, työttömyyskassan on tarvittaessa ennen päivärahaa koskevan päätöksen antamista pyydettävä Kansaneläkelaitoksen päätös siitä, asuuko henkilö Suomessa.

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

9 §

Toisessa valtiossa täyttyneet vakuutus- ja työskentelykaudet

Jos Suomen tekemän sosiaaliturvasopimuksen tai sosiaaliturva-asetuksen säännösten mukaan muussa valtiossa täyttyneet vakuutus- tai työskentelykaudet on luettava työssäolohtoon, edellytyksenä niiden huomioon ottamiselle on, että henkilö on työskennellyt Suomessa välittömästi ennen työttömyyttä vähintään neljä viikkoa.

11 §

Työssäolohto eräissä tilanteissa

Henkilölle, joka on saanut tämän lain mukaisista työttömyyspäivärahaa sosiaaliturva-asetuksen mukaisesti aikana, jona hän on hakenut työtä toisesta jäsenvaltiosta ja joka ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän lähti maasta palannut työnhakijaksi Suomeen, maksetaan työttömyyspäivärahaa uudelleen vasta kun hän on ollut työssä tai 2 luvun 16 §:n mukaisessa koulutuksessa neljä viikkoa.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

7 §

Päivärahakauden enimmäisaika

Peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa maksetaan yhteensä enintään 500 työttömyyspäivältä. Enimmäisaikaan luetaan myös 10 luvun mukai-

set koulutuspäivärahat. Enimmäisaikaan luetaan myös sellaiset työttömyyspäivät, joilta henkilölle on maksettu työttömyysetuutta sellaisessa valtiossa, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta tai jonka kanssa Suomella on työttömyysturvaa koskeva sopimus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Tämän lain estämättä on Kansaneläkelaitoksen lain voimaan tullessa voimassa olevan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 7 §:n nojalla antama päätös voimassa päätöksessä määrätyn ajan.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 12 §:n 4 momentin ja 15 §:n 3 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan työttömyysetuuksien rahoituksesta 24 päivänä heinäkuuta 1998 annettun lain (555/1998) 12 §:n 4 momentti ja 15 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1301/2002.

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

työttömyyskassalain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyyskassalain (603/1984) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1291/2002, seuraavasti:

3 §

Jäsenyyden ehdot

Palkansaajakassan jäseneksi pääsee työttömyysturvalain (1290/2002) soveltamisalaan kuuluva palkkatyöntekijä, joka ei ole täyttänyt

65 vuotta ja joka työskentelee sellaisessa ammatissa tai sellaisella työalalla, joka kuuluu kassan toiminnan piiriin. Yrittäjäkassan jäseneksi pääsee työttömyysturvalain soveltamisalaan kuuluva yrittäjä, joka ei ole täyttänyt 65 vuotta. Yrittäjänä pidetään työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua henkilöä, jonka toimeentu-

lon on katsottava perustuvan yritystoiminnasta saatavaan tuloon. Työtön henkilö voi päästä kassan jäseneksi sen mukaan kuin sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniin—sä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o

1408/71 säädetään tai pohjoismaisessa sosiaaliturvasopimuksessa (SopS 105—106/1993) määrätään.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 1 §, sellaisena kuin se on laeissa 499/1970, 552/1993 ja 1576/1993, sekä

lisätään lakiin siitä viimeksi mainitulla lailla kumotun 2 §:n tilalle uusi 2 §, seuraavasti:

1 §

Suomessa asuva henkilö on vakuutettu tämän lain mukaisesti. Suomessa asuminen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a, 4, 9 ja 10 §:n mukaan.

Työntekijä tai yrittäjä on vakuutettu työskentelyn tai yritystoiminnan aloittamisesta lukien, jos hän työskentelee yhtäjaksoisesti vähintään neljän kuukauden ajan, tai kun hän on yhtäjaksoisesti harjoittanut yritystoimintaa vähintään neljän kuukauden ajan.

Vakuutettu on myös henkilö, johon sovelletaan sosiaaliturvalainsäädäntöä asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 5—8 §:n mukaan.

Vakuutettu ei ole ulkomaan kansalainen, joka Suomessa palvelee vieraan valtion diplomaattisena edustajana, lähetettynä konsuliedustajana, valtioiden välisessä järjestössä tai kuuluu vie-

raan valtion ulkomaanedustuston hallinnolliseen tai tekniseen henkilökuntaan, palveluskuntaan taikka on edellä tarkoitettun henkilön yksityispalvelija.

Oikeus tämän lain mukaisiin etuuksiin on henkilöllä, joka täyttää jäljempänä tässä laissa säädetyt etuuden saamisen edellytykset.

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan työntekijällä työ-, virka- tai muussa palvelussuhteessa olevaa henkilöä sekä työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 d §:ssä tarkoitettua henkilöä, jonka työaika ja ansiot täyttävät työttömyysturvalain (1290/2002) 5 luvun 4 §:ssä säädetyt edellytykset ja yrittäjällä henkilöä, joka on yrittäjien eläkelain (468/1969) tai maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaisesti velvollinen ottamaan sanottujen lakien mukaisen vakuutuksen.

Perheenjäsenellä tarkoitetaan vakuutetun aviopuolisoa ja vakuutetun tai hänen puolisonsa alle 18-vuotiasta lasta. Puolisoihin rinnastetaan nainen ja mies, jotka jatkuvasti elävät avioliiton-omaisissa olosuhteissa yhteisessä taloudessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

kansaneläkelain 1 ja 1 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 1 ja 1 d § sellaisena kuin ne ovat, 1 § laissa 1574/1993 ja 1 d § laissa 1217/1988, seuraavasti:

1 §

Henkilöllä on oikeus vanhuuden, työkyvyttömyyden ja työttömyyden varalta eläkkeeseen sekä eläkkeensaajien hoitotukeen siten kuin tässä laissa säädetään. Kansaneläkkeeseen 16 vuoden iästä luettava aika ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) mukaan.

Suomessa saanut turvapaikan tai pakolaiskiintiössä pakolaisuuden perusteella oleskeluluvan taikka joka on näiden ulkomaalaisten pakolaisiksi katsottava perheenjäsen ja perhesiteen perusteella saanut oleskeluluvan, sekä kansalaisuudettomaan henkilöön, jota tarkoitetaan valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa (SopS 80/1968).

1 d §

Mitä tässä laissa säädetään Suomen kansalaisesta, sovelletaan myös ulkomaalaiseen, joka on

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

perhe-eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/1969) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 1575/1993, sekä
muutetaan 1 §:n 1 ja 2 momentti sekä 4 a §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laissa 548/1993 ja 1 §:n 2 momentti laissa 589/1978 ja 4 a § laissa 1218/1988, seuraavasti:

1 §

Perhe-eläkkeenä myönnetään leskeneläke ja lapseneläke sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Henkilöä, jonka kuoltua tämän lain mukaista etuutta suoritetaan, sanotaan edunjättäjäksi ja henkilöä, jolla on oikeus sitä saada, edunsaajaksi.

Tämän lain soveltaminen edunjättäjään ja edunsaajaan ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) mukaan.

4 a §

Mitä tässä laissa säädetään Suomen kansalaisesta, sovelletaan myös ulkomaalaiseen, joka on Suomessa saanut turvapaikan tai pakolaiskiintiössä pakolaisuuden perusteella oleskeluluvan taikka joka on näiden ulkomaalaisten pakolaisiksi katsottava perheenjäsen ja saanut perhesiiteen perusteella oleskeluluvan, sekä kansalaisuudettomaan henkilöön, jota tarkoitetaan valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa (SopS 80/1968).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

lapsilisälain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lapsilisälain (796/1992) 1 §, sellaisena kuin se on laeissa 1234/1993 ja 1580/1993, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Alle 17-vuotiaan lapsen elatusta varten maksetaan tämän lain mukaisesti valtion varoista lapsilisää. Tämän lain soveltaminen lapseen rat-

kaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

äitiysavustuslain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1993 annetun äitiysavustuslain (477/1993) 1 ja 3 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 § laissa 1581/1993 ja 3 § laissa 783/2002, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja soveltamisala

Äidin ja lapsen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi suoritetaan naiselle tämän lain mukaisesti valtion varoista äitiysavustus.

Tämän lain soveltaminen henkilöön ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) mukaan.

3 §

Avustus ottovanhemmalle tai lapseksiottajalle

Sen estämättä, mitä 1 §:n 1 momentissa, 2 §:ssä ja 8 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, oi-

keus äitiysavustukseen valtion varoista on myös ottovanhemmalla tai lapseksiottajalla, kun lapseksiottamisesta annetussa laissa (153/1985) tarkoitettu ottolapsineuvonnan antaja tai kansainvälisen lapseksiottamispalvelun antaja on nimenmynyt alle 18-vuotiaan lapsen lapseksiottamisesta annetussa laissa tarkoitettulla tavalla sijoitettavaksi lapseksiottajan luokse. Kansainvälisessä lapseksiottamisessa avustuksen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että ottovanhemmalle tai lapseksiottajalle on myönnetty lapseksiottamisesta annetun lain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettu lapseksiottamisasioiden lautakunnan lupaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki**rintamasotilaseläkelain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/1977) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 727/2001, seuraavasti:

1 §

_____ Rintamalisä myönnetään Suomen kansalaiselle. Rintamalisään on oikeus myös Suomessa asuvalla ulkomaan kansalaisella. Ylimääräinen rintamalisä myönnetään Suomessa asuvalle Suomen tai ulkomaan kansalaiselle. Suomessa asu-

minen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a ja 4 §:n mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain 1 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 1 a §, sellaisena kuin se on laissa 981/1996, seuraavasti:

1 a §
Eläkkeensaajan Suomessa asuminen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a ja 4 §:n mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

Laki

lapsen hoitotuesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/1969) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1578/1993, seuraavasti:

1 §
Lapsen Suomessa asuminen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a ja 4 §:n mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

Jos hoitotukea maksetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan lapsen hoitotuesta annetun lain 1 §:n perusteella, sen maksaminen jatkuu tämän lain voimaantulosta riippumatta sen mukaan kuin lain voimaan tullessa voimassa olevassa laissa säädetään.

Laki

vammaistukilain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/1988) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laeissa 984/1994 ja 1577/1994, seuraavasti:

1 §	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____ 20__.
Suomessa asuminen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a ja 4 §:n mukaan.	Jos vammaistukea maksetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan vammaistukilain 1 §:n perusteella, sen maksaminen jatkuu tämän lain voimaantulosta riippumatta sen mukaan kuin lain voimaan tullessa voimassa olevassa laissa säädetään.

Laki

kuntoutusrahalain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/1991) 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1579/1993, sekä
muutetaan 1 § ja 2 §:n 1 momentti, seuraavasti:

1 §	2 §
<i>Soveltamisala</i>	<i>Etuudet</i>
Tässä laissa säädetään sairausvakuutuslain (364/1963) mukaisesti vakuutetun henkilön kuntoutuksen aikaisesta toimeentuloturvasta.	Kuntoutusraha maksetaan jäljempänä säädettyin edellytyksin ajalta, jona henkilö on kuntoutuksen takia estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä.
	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____ 20__.

Helsingissä 30 päivänä kesäkuuta 2004